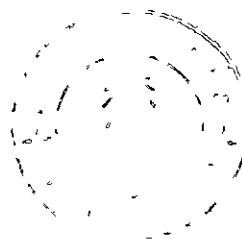

การวิเคราะห์งานด้านบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชน
ในกรุงเทพมหานคร

นางสาว กฤติยา อັตถากร

002602

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

AN ANALYSIS OF CHILDREN SERVICES IN PUBLIC LIBRARIES

IN BANGKOK

Miss Krittiya Atthakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

ตัวชื่อยุทยานิพนธ์	การวิเคราะห์งานด้านบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชน ในกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิสิต	นางสาว กฤติยา อัครถาวร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช
แผนกวิชา	บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๑

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสำรวจและศึกษาสภาพการให้บริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยคาดว่า จะทำให้ทราบถึงการบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานครที่กำลังดำเนินการอยู่ และโครงการในอนาคต จากการสำรวจจะทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ระหว่างดำเนินงานเพื่อให้บริการสำหรับเด็ก และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถนำไปเป็นแนวปรับปรุงด้านการบริการสำหรับเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชน การออกแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน ห้องสมุดประชาชนนงคาราม ห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย ห้องสมุดประชาชนบางเขน ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ และห้องสมุด เชาวชนชนาการศรินคร จำกัด โดยแบบสอบถามได้รับกลับคืนมาทั้งหมด และจากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการทุกแห่งจะบริการให้อ่านโดยเสรี และ บริการตอบคำถาม บริการที่รองลงมา คือ บริการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด และ บริการแนะนำการอ่าน มีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน ๔ แห่ง และอันดับต่อมา คือ บริการให้ยืมออกนอกห้องสมุด และ บริการจัดทำรายชื่อหนังสือ มีจำนวน ๒ แห่ง การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่จัดทำมากที่สุด จำนวน ๗ แห่งคือ

การจัดนิทรรศการ กิจกรรมที่ห้องสมุดแห่งเดียวจัดขึ้น คือ การให้เล่นของเล่น และเกมส์ต่าง ๆ และกิจกรรมสำหรับเด็กที่ไม่มีห้องสมุดใดจัดเลย คือ การแสดงหุ่น การฉายภาพยนตร์ และการจัดอภิปราย ปาฐกถา มีห้องสมุดประชาชนเพียง ๑ แห่ง ที่ไม่ได้จัดกิจกรรมใด ๆ เลย คือ ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ ในขณะที่ทำการสำรวจการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กมีห้องสมุดเพียง ๑ แห่งที่จัดขึ้นโดยสม่ำเสมอ นอกจากนั้น ห้องสมุดอื่น ๆ จะจัดกิจกรรมขึ้นเฉพาะเนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เท่านั้น เช่น วันเด็ก และงานสัปดาห์ห้องสมุด เป็นต้น ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กส่วนใหญ่จะร่วมมือกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ในการชักชวนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานครจะร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งที่มีการจัดกิจกรรม จะมีการติดประกาศในห้องสมุด ร่องลงมา โดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ จำนวน ๓ แห่ง ประกาศทางวิทยุ จำนวน ๒ แห่ง ประกาศในวารสาร จำนวน ๑ แห่ง ประกาศตามโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง ไม่มีห้องสมุดใดในขณะทำการสำรวจ มีการประชาสัมพันธ์โดยติดประกาศในที่ชุมชน ส่งจดหมายเวียนถึงสมาชิก และประกาศทางโทรทัศน์ การเข้าใช้ห้องสมุดของเด็กจำนวนมากที่สุด คือ มาตามลำพัง ร่องมา กือ มากับผู้ปกครอง และ มาที่โรงเรียนตามลำดับ วัน เวลา ที่เด็กมาใช้ห้องสมุดมากที่สุด คือ ในวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ร่องลงมา คือ ตอนเย็นหลังเลิกเรียน จำนวนเด็กเข้าใช้ห้องสมุด ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวนมากที่สุด คือ ห้องสมุดเยาวชนธนาคารศรีนคร จำกัด ประมาณวันละ ๑๕๐ คน หรือ เดือนละ ๓,๖๐๐ คนโดยเฉลี่ย ร่องลงมา คือ ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ประมาณวันละ ๗๕ คน หรือ เดือนละ ๑,๕๐๐ คนโดยเฉลี่ย และห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง และห้องสมุดประชาชนปทุมวัน มีจำนวนวันละประมาณ ๖๐ คน หรือ เดือนละ ๑,๒๐๐ คนโดยเฉลี่ย เด็กมีความสนใจในการใช้ห้องสมุดตามความเห็นของบรรณารักษ์แต่ละแห่ง ได้แก่ เด็กที่มีความสนใจในการใช้ห้องสมุดมาก คือ ห้องสมุดประชาชนนนทบุรี และ ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ ห้องสมุดที่เหลืออีก ๖ แห่งเห็นว่า เด็กมีความสนใจในการใช้ห้องสมุดปานกลาง

ปัญหาในการให้บริการสำหรับเด็กพบว่า มีห้องสมุดจำนวนถึง ๖ แห่ง มีปัญหาเรื่องสถานที่ ร่องลงมา คือ ปัญหาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนอุปกรณ์สำหรับเด็กมีไม่เพียงพอมีจำนวน ๕ แห่ง และปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ มีจำนวน ๕ แห่ง

๕ ข้อเสนอแนะ ๑. ขยายเนื้อที่สำหรับการให้บริการสำหรับเด็กและปรับปรุงครุภัณฑ์สำหรับเด็กในห้องสมุด ๒. ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดหาวัสดุการอ่านและเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก ๓. ปรับปรุงค่านุคกลางให้ได้ศึกษาเพิ่มเติมและมีจำนวนเพียงพอในปริมาณงานและการให้บริการสำหรับเด็ก ๔. เพิ่มงานด้านบริการและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กให้มีสม่ำเสมอ เพิ่มการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมและความร่วมมือของห้องสมุดประชาชนกับห้องสมุดโรงเรียน ๕. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดโดยการออกจดหมายเวียน การใช้สื่อมวลชนและการผลิตสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ๖. ผู้รับบริการควรได้รับการอบรมวิธีใช้ห้องสมุด ๗. ปรับปรุงมาตรฐานของห้องสมุดประชาชน โดยเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อที่ในการให้บริการให้บริการและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก การจัดงบประมาณและทรัพยากรสำหรับเด็ก

Thesis Title An Analysis of Children Services in Public
 Libraries in Bangkok
Name Miss Krittiya Atthakorn
Thesis Advisor Assistant Professor Klomchit Plywej
Department Library Science
Academic Year 1978

ABSTRACT

The purpose of this research is to the various aspects of children services in the public libraries in Bangkok. It is expected that the research would contribute to the knowledge which were in progress and also were planning for the near future. It pointed out various technical problems on giving out the services which were useful as the guidelines for the responsible organizations to improve the children services.

In this research, the information and data were obtained from books and related printed materials; questionnaires and interviews. The questionnaires were sent out to the eight public libraries in Bangkok namely: Suan Lumpini Public Library, Soi Pranang Public Library, Pratoonwan Public Library, Anongkaram Public Library, Wat Sangkrajai Public Library, Bang Khaen Public Library, Wat Sutat Public Library and Bangkok Metropolitan Bank Youth library. All questionnaires were returned. Some librarians were interviewed for more details.

The result of this research indicated that every library provided free reading and reference services; the orientation of the use of the

library and the reading guidance were provided by 5 libraries; the book lending and booklist were served by 2 libraries. The highest percentage of activities conducted by 7 libraries was the book display. The activities which was arranged by only one library was toys and games playing. One library (Wat Sutat Public library) did not conduct any activity for children. Neither puppet show, film show nor book discussion were conducted the activities and the other would conduct the activities only on special occasions such as: the Children's Day, the Book Week Festival etc. In conducting the activities, the majority of the libraries would co-operate with the schools near by to acquire students participation. Besides, 6 public libraries of Bangkok Metropolis also co-operated with each other in providing the activities. For public relations, every library made its announcement on its bulletin boards; 3 libraries made it in the newspapers; 2 other made it on radio program and one made its announcement in schools. Neither posters in public places, newsletters to members nor announcement on television were conducted in any library during the survey. The actual library attendance by children revealed that the highest number came alone; then coming with parents and with classes in schools followed respectively. Most of the children came to the library during week-ends (Saturdays & Sundays) and after school. The majority of children from kindergarten up to secondary school (about 180 a day or 3,600 a month) frequented the Bangkok Metropolitan Bank Youth Library. Approximately 75 children a day or 1,500 children in average came to Suan Lumpini Public Library. Nearly 60 children a day or 1,200 children a month in average came to Soi Pranang Public Library and Pratoomwan Public library. For children's interest in

using the libraries, it came out high in 2 libraries (Anongkaram Public Library and Wat Sutat Public Library) and only moderate in the rest.

On the problems of rendering services to the children, it was found that the main problem of 6 libraries concerned library size. The next problem faced by 5 libraries was the inadequacy of printed and audio-visual children resources. Four libraries had been facing the very limited budget allocation.

Recommendations are: 1. Expanding the children's area in order to lead to better services. 2. Increasing funds for the acquisition of materials for proper reading and for the extension of children's experiences. 3. Improving the personnel through continuing and with adequate number of staff to cope with the quantity of children's work and services. 4. Augmenting regular services and activities using more of audio-visual materials and having better co-operation among public and school libraries. 5. Promoting public relations of the children's services and activities through newsletter circulation, mass communications as well as library publications. 6. Orientating the children users. 7. Raising the public library standards including more on children's area to render services and activities, budget allocation and children resources.

กิติกรรมประกาศ

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์กลุ่มจิตต์ ปลายเวช อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ให้คำแนะนำและช่วยตรวจแก้ไขทุกตอนอย่างละเอียด อีกทั้งยังได้รับความกรุณาจาก คุณปราณี ไชยชนะ หัวหน้างานห้องสมุดประชาชน กองสนับสนุนการ สำนักสวัสดิการสังคม ซึ่งให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร และการรวบรวมแบบสอบถาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร ที่กรุณาตรวจแก้ไขในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นางสาวพิน จันทร์เจริญสิน นางสาวสุณิสา เขตตะลิริ นางสาวรสนิมิตี เกตุทัต และเพื่อน ๆ บรรณารักษ์ ๒๐ ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

กฤติยา อัครถาวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฑ
รายการแผนผังประกอบ	ฒ
บทที่	
๑. บทนำ	1
๑.๑. ความเป็นมาของปัญหา	1
๑.๑.๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑
สมมุติฐานของการวิจัย	๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๑
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	5
ขอบเขตจำกัดของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
๑.๒. การให้บริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนในต่างประเทศ	14
ความหมายและความสำคัญของการให้บริการสำหรับเด็ก	14
มาตรฐานห้องสมุดประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสำหรับเด็ก	16
ขอบเขตการให้บริการและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	21
การจัดชั่วโมงนิทาน	21
การเล่าเรื่องจากหนังสือ	27

	หน้า
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	114
ประวัติผู้เขียน	138

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ แสดงเวลาทำการของห้องสมุด	84
๒ แสดงวันปีทำการของห้องสมุด	85
๓ แสดงสถานที่ให้บริการสำหรับเด็ก	86
๔ แสดงจำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กแยกตามชนิดในห้องสมุด ...	87
๕ แสดงวุฒิและประสบการณ์ของบรรณารักษ์ห้องสมุด	89
๖ แสดงการให้บริการสำหรับเด็กของห้องสมุด	91
๗ แสดงกิจกรรมสำหรับเด็กของห้องสมุด	92
๘ แสดงการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด	93
๘ แสดงความสนใจในการใช้ห้องสมุดของเด็ก	94
๑๐ แสดงปัญหาในการให้บริการสำหรับเด็ก	95

รายการแผนผังประกอบ

แผนผังที่	หน้า
๑ แสดงส่วนการบริหารสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร	48
๒ แสดงเวลาทำการของห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร	59
๓ จำนวนหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพ- มหานคร จนถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๑ (ตุลาคม ๒๕๒๐ - กรกฎาคม ๒๕๒๑)	60
๔ จำนวนผู้ใช้ห้องสมุด ปีงบประมาณ ๒๕๒๑ (ตุลาคม ๒๕๒๐ - กันยายน ๒๕๒๑)	62